

POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A.M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 1 października 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 23 maja 2018 r. oddalił apelację wnioskodawczynie A.M. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 30 czerwca 2017 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. z dnia 22 maja 2016 r. odmawiającej przyznania wnioskodawczynie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

W wyrokach Sądów *meritii* przyjęto, że wnioskodawczynie nie spełnia podstawowej przesłanki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową - wirusowym zapaleniem wątroby typu C (WZW typu C) - rozpoznaną u niej w 2009 r., ponieważ nie jest osobą niezdolną do pracy z powodu tej choroby. Częściową niezdolność do pracy powodują zmiany w narządzie ruchu ograniczające ruchomość stawów i zmniejszenie sprawności rąk, a

więc dolegliwości wynikające z innego schorzenia – reumatoidalnego zapalenia stawów (RZS) - które nie jest uznane za chorobę zawodową. To, że w związku z chorobą zawodową wnioskodawczynie nie może pracować jako pielęgniarka nie oznacza, że jest częściowo niezdolna do pracy w rozumieniu art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r. Nr 153, poz. 1270 ze zm.). Od czasu rozpoznania choroby zawodowej wnioskodawczynie pracuje jako rejestratorka medyczna, a choroba ta nie powoduje takiego naruszenia sprawności organizmu, które uzasadniałoby uznanie jej za osobę częściowo niezdolną do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Oceny tej nie zmienia przyznanie wnioskodawczynie prawa do renty z ogólnego stanu zdrowia, gdyż w niniejszej sprawie liczy się stan zdrowia wnioskodawczynie istniejący w dacie wydania zaskarżonej decyzji, a ponadto świadczenie to nie ma związku z chorobą zawodową.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie, a także o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania.

Skargę kasacyjną oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa procesowego - art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy bez ujawnienia przebiegu własnego rozumowania w tej kwestii oraz bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tym zakresie, w sytuacji gdy zarzuty apelacji dotyczyły przede wszystkim przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów oraz zawierały zarzut sprzeczności ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Ponadto przez brak spełnienia wymagań uzasadnienia wyroku, w szczególności przez brak dokonania jakichkolwiek własnych ustaleń, braku ustalenia stanu prawnego sprawy czy analiz w zakresie ścisłego związku między WZW typu C, a dolegliwościami wynikającymi z RZS występującymi u skarżącej, skutkującymi tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wobec oczywistego naruszenia przez Sąd Apelacyjny wymienionych w podstawach skargi przepisów postępowania, powodujących, że „nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza jak i kontrolna tego sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach (7) Sądu Najwyższego - mających moc zasad prawnych - z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124) i z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008 nr 6, poz. 56)”.

Część skargi kasacyjnej poświęcona uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania sprowadza się do dwóch zdań, tj. „Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego narusza w sposób oczywisty przepisy postępowania, wymienione w pkt II skargi”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu polega na przedstawieniu odpowiedniego, wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na

uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Należy przy tym zauważyć, że ustawodawca celowo wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (§ 2). Są to dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odesłanie do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

W rozpoznawanej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stosownie do dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4

k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774).

Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171 czy z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 25008120). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 maja 2018 r., IV CSK 192/18, LEX nr 25007107; z dnia 22 marca 2018 r., II UK 249/17, LEX nr 2490919; z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571 i orzeczenia tam powołane oraz

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., już tylko z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Nie jest wystraszające, co zaznaczone zostało w rozważaniach dokonanych wyżej, zastąpienie wyводу prawnego w uzasadnieniu wniosku samym tylko stwierdzeniem, że doszło do „oczywistego” naruszenia przepisów wymienionych w podstawach skargi kasacyjnej, skutkującego niezrealizowaniem funkcji rozpoznawczej i kontrolnej sądu drugiej instancji. Skarga nie zawiera ponadto żadnego wyводу prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona, zwłaszcza, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Tym samym skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

as